

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

« 31 » серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОГОВІРНЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

рівень вищої освіти - другий (магістерський)

галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність - D9 Міжнародне право

освітня програма - Міжнародне право

вид дисципліни - обов'язкова

факультет - юридичний

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Завальна Ж.В., д.ю.н., професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 1 від 28 серпня 2026 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Міжнародне право»

Гарант освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»

Олександр ГАВРИЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Договірне право ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра права, спеціальності D9 Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їхній професійній діяльності знаннями і практичними навичками для вирішення конкретних завдань в галузі договірного права ЄС, здатних самостійно орієнтуватись в сучасних договірних правовідносинах, приймати виважені та обґрунтовані рішення в рамках своєї професійної компетенції.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
88 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
10 год.	10 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 10. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК 4. Здатність ефективно забезпечувати адаптацію законодавства України до права ЄС у правотворчому, правоінтерпретаційному та правозастосовному контекстах, надавати правову підтримку євроінтеграційним та євроатлантичним процесам у різних сферах суспільних відносин.

СК 5. Здатність готувати проекти національних та міжнародних правових актів, надавати пропозиції з імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство, приведення норм вітчизняного законодавства у відповідність до норм міжнародного права.

СК 7. Здатність розв'язувати проблеми міжнародного права, адаптації законодавства

України до права ЄС у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК 9. Здатність розробляти і впроваджувати інновації у різних галузях та інститутах міжнародного права, права ЄС за допомогою міжнародно-правових інструментів.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН 1. Виявляти, аналізувати та пропонувати шляхи вирішення різноаспектних проблем міжнародно-правового та національно-правового змісту.

РН 3. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення питань професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН 5. Здійснювати юридичне представництво клієнта в міжнародних судових органах, національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, інших міжнародних організаціях, органах державної влади та місцевого самоврядування.

РН 8. Готувати проекти міжнародних договорів та актів національного законодавства, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права, а також приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права.

РН 10. Надавати юридичний супровід процесам адаптації різних галузей законодавства України до права Європейського Союзу.

РН 11. Організовувати та вести переговори, забезпечувати ефективну комунікацію з фахівцями на національному і міжнародному рівнях.

РН 13. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері міжнародного права з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН 15. Брати участь у розробці та виконанні наукових проєктів, у тому числі міжнародних, оцінювати необхідні ресурси та можливі ризики.

РН 16. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, аналізувати її та використовувати для проведення наукових досліджень та професійної діяльності у сфері міжнародного права.

1.8. Пререквізити: Теорія права та держави. Цивільне право.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС

Поняття договірного права ЄС. Наукові концепції та сприйняття договірного права ЄС. Функції договірного права ЄС. Принципи *acquis communautaire* ЄС як основа формування європейського договірного права. Джерела Європейського договірного права.

Тема 2. Принципи Європейського договірного права

Поняття та характеристика основних принципів договірного права ЄС. Класифікація принципів європейського договірного права. Окремі принципи європейського договірного права: принцип свободи договору: поняття, сутність та обмеження та відповідно до законодавства ЄС; принцип безпеки в договірному праві ЄС; принцип справедливості договору. Імплементация принципів договірного права ЄС в законодавство України: проблеми наукової та практичної реалізації.

Тема 3. Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС

Поняття та проблеми визначення договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС та наукових концепціях. Договірні зобов'язання в системі зобов'язань *acquis*. Класифікація договірних зобов'язань в правових актах ЄС. Правосуб'єктність учасників договірних зобов'язань в правових актах ЄС. Об'єкт та предмет договірних зобов'язань в правових актах ЄС.

Тема 4. Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС

Основні вимоги до укладення договірних зобов'язань в acquis. Основні вимоги до порядку виконання договірних зобов'язань за нормативними актами ЄС. Способи забезпечення виконання зобов'язання за нормативними актами ЄС. Наукові та практичні проблеми імплементації норм європейського договірного права в законодавство України щодо укладення, виконання та забезпечення виконання договірних зобов'язань.

Тема 5. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві

Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань за правом ЄС. Особливості відповідальності за порушення договору у європейському договірному праві. Способи та форми захисту прав сторін договору відповідно до Принципів УНІДРУА. Способи захисту прав сторін договору відповідно до Принципів європейського договірного права. Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.

Тема 6. Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС

Поняття, значення та класифікації договорів в приватному праві країн ЄС. Дійсність договору у ЄС. Недійсність договору. Правові наслідки недійсності договору за європейським договірним правом. Форма договору у праві ЄС. Загальні вимоги до змісту договору в європейському договірному праві. Тлумачення договору.

Тема 7. Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом

Правове регулювання договору купівлі-продажу у ЄС. Зобов'язання сторін за договором купівлі-продажу. Зміна та розірвання договору купівлі-продажу відповідно до законодавства ЄС. Наслідки зміни та розірвання договору купівлі-продажу. Підстави відмови від договору купівлі-продажу. Ускладнення договору. Способи захисту прав сторони договору купівлі-продажу відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.

Тема 8. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС

Загальні вимоги в законодавстві ЄС до порядку виконання договорів про надання послуг. Європейське договірне право в різних сферах надання послуг: особливості регулювання договорів про надання фінансових послуг; особливості регулювання договорів про надання страхових послуг; особливості регулювання договорів про надання послуг перевезення; особливості регулювання договорів про надання агентських послуг. Проблеми імплементації норм європейського договірного права в сфері надання послуг.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС	15	2	2			11	18	2	2			14
Тема 2. Принципи Європейського договірного права	15	2	2			11	14					14

Тема 3. Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС	15	2	2			11	14					14
Тема 4. Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС	15	2	2			11	14					14
Тема 5. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві	15	2	2			11	18	2	2			14
Тема 6. Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС	15	2	2			11	14					14
Тема 7. Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом	15	2	2			11	14					14
Тема 8. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС	15	2	2			11	14					14
Усього годин	120	16	16		10	88	120	4	4		10	112

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність міжнародних комерційних угод.	2 (2)
2.	Принципи Європейського договірного права	2
3.	Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС	2
4.	Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС	2
5.	Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві	2 (2)
6.	Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС	2
7.	Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом	2
8.	Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС	2
	Разом	16 (4)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Загальна характеристика договірного права ЄС (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
2.	Принципи Європейського договірного права (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
3.	Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)

4.	Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
5.	Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
6.	Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
7.	Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
8.	Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС (опрацювання додаткової літератури за темою).	11 (14)
Разом		88 (112)

6. Індивідуальні завдання

В межах вивчення навчальної дисципліни запроваджено виконання індивідуального завдання. Індивідуальне завдання передбачає виконання студентом у письмовій формі рефератів, тему якого він обирає самостійного з наведеного нижче переліку.

Перелік тем індивідуальних завдань:

1. Нормативний та соціальний наукові підходи до розуміння договірного права.
2. Характеристика та особливості регулювання законодавством ЄС дистанційного контракту.
3. Юридична природа джерел європейського договірного права як інструменту регулювання відносин.
4. Поняття «договірні зобов'язання» у законодавстві ЄС.
5. Захист прав споживачів у договорах із несправедливими умовами.
6. Розірвання договору купівлі-продажу відповідно до законодавства ЄС.
7. Порівняння класифікації договірних зобов'язань в правових актах ЄС та України.

Вимоги до написання індивідуального завдання:

1. Мова написання – українська, у науковому стилі
 2. Загальний обсяг роботи 7-10 арк. формату А-4, текст розміщується з одного боку сторінки; редактор Word; шрифт Times New Roman, 14 кегель, 1,5 інтервал; поля: зверху – 2 см, знизу – 2 см; зліва – 3 см, справа – 1,5 см, книжковий формат, нумерація сторінок у верхньому правому кутку
 3. Обов'язкові посилання у тексті завдання на використані джерела: у квадратних дужках вказується номер джерела за списком та номер сторінки в ньому (за наявності), де викладена відповідна інформація. Дужки проставляються безпосередньо за текстом, якого стосується посилання. Наприклад: «автор вважає, що ... /викладається зміст думки/ [1, с. 2-3]»; цифри «1» в даному прикладі – це номери, під якими розміщені зазначені роботи у списку використаних джерел, «с. 2-3» – номери сторінок
 4. Запозичення чужих думок без посилання на автора не дозволяється
- Нормативний матеріал, наукову, навчальну та іншу спеціальну літературу за темою індивідуального завдання студент підбирає самостійно. Більш п'яти років тому написана наукова база може використовуватися тільки в якості порівняльного елементу.

7. Методи навчання

Під час проведення занять застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні, які передбачають описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;
2. наочні, сутність яких полягає в демонстрації схем, таблиць, малюнків (за наявності), презентацій;
3. практичні, які проявляються в формуванні вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу. Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському аудиторному занятті у формі усного опитування, виступів студентів, написання контрольних робіт та підготовки індивідуального завдання (реферату) тощо.

По закінченню вивчення курсу проводиться екзамен у формі письмової екзаменаційної роботи, яка може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання до підсумкового контролю

1. Інструментальна та ідеально-нормативна теорія договірного права.
2. Міждисциплінарні наукові погляди на договірне право.
3. Поняття договірного права ЄС.
4. Сучасні підходи до поняття договору. Вузьке та широке визначення поняття «договір».
5. Поняття «договір», «контракт» в *Acquis Communautaire* або *Acquis International*.
6. Різновиди угод в законодавстві ЄС: добровільні угоди, галузеві угоди, добровільні приватноправові угоди, угода в конкурентному праві.
7. Вертикальні угоди та узгоджена практика.
8. Квзіконтракти.
9. Функція договірного права щодо створення ринку.
10. Функція договірного права щодо регулювання ринку.
11. Регулююча функція європейського договірного права.
12. Принципи *acquis communautaire* ЄС як основа формування європейського договірного права.
13. Зміст та мета *acquis* як основа для правового порядку Європейського Союзу.
14. Основні вимоги до укладення договірних зобов'язань в *acquis*.
15. Гармонізація законодавства як інструмент реалізації *acquis* ЄС у внутрішньому правопорядку України.
16. Джерела Європейського договірного права.

17. Форми (документи) для формування джерел договірної права ЄС. Публікації експертної групи, Акти Комісії або міжінституційні угоди, Рекомендації Комісії для країн Європейського Союзу (ЄС).
 18. Директива як джерело договірної права ЄС.
 19. Види регламентів. Характеристика Регламенту як джерела для формування договірної права ЄС.
 20. Договірні зобов'язання як частиною зобов'язального права ЄС.
 21. Поняття «договірні зобов'язання» у законодавстві Європейського Союзу (ЄС).
 22. Рим I про договірні зобов'язання.
 23. Договірні зобов'язання за DCFR.
 24. Підстави дійсності договору за DCFR.
 25. Окремі види договірних зобов'язань. Продаж. Оренда. Послуги. Пожертва.
 26. Множинність боржників в договірному зобов'язанні.
 27. Заміна сторін в зобов'язанні.
 28. Несправедливі умови. Фактори оцінки несправедливих умов.
 29. Особливості регулювання договорів про надання фінансових послуг.
 30. Дистанційні фінансові контракти. Споживчі фінансові контракти.
 31. Послуги страхування. Захист прав сторін в договорі страхових послуг.
 32. Загальні положення про надання послуг перевезення. Види перевезень.
 33. Законодавство ЄС про договори послуг перевезення.
 34. Загальні положення про надання агентських послуг.
 35. Комерційне агентство, франшиза та дистриб'юторство.
 36. Основні вимоги до порядку виконання договірної зобов'язання за нормативними актами ЄС.
 37. Способи забезпечення виконання зобов'язання за нормативними актами ЄС.
 38. Поняття договорів в приватному праві країн ЄС.
 39. Класифікація договорів в приватному праві країн ЄС.
 40. Дійсність договору у ЄС. Недійсність договору.
 41. Правові наслідки недійсності договору за європейським договірним правом.
 42. Форма договору у праві ЄС.
 43. Загальні вимоги до змісту договору в європейському договірному праві.
- Тлумачення договору.
44. Правове регулювання договору купівлі-продажу у ЄС.
 45. Зобов'язання сторін за договором купівлі-продажу.
 46. Зміна та розірвання договору купівлі-продажу відповідно до законодавства ЄС.
 47. Наслідки зміни та розірвання договору купівлі-продажу.
 48. Підстави відмови від договору купівлі-продажу. Ускладнення договору.
 49. Способи захисту прав сторони договору купівлі-продажу відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.
 50. Договори в процедурі медіації на переговорній стадії укладення договорів.
 51. Договори в процедурі медіації.
 52. Угода за результатами проведення медіації.
 53. Проблеми адаптації українського законодавства до законодавства ЄС в частині договірної регулювання процедури медіації.
 54. Особливості укладання договорів в разі застосування обов'язкової медіації
 55. Наукові та практичні проблеми імплементації норм європейського договірної права в законодавство України щодо укладення, виконання та забезпечення виконання договірних зобов'язань.
 56. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань за правом ЄС.

57. Особливості відповідальності за порушення договору у європейському договірному праві.
58. Способи та форми захисту прав сторін договору відповідно до Принципів УНІДРУА.
59. Способи захисту права сторін договору відповідно до Принципів європейського договірної права.
60. Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.
61. Компетенція ЄС та споживчі договори.
62. Гармонізація європейського договірної права.
63. Класифікація принципів європейського договірної права.
64. Принцип свободи договору в договірному праві ЄС.
65. Принцип безпеки в договірному праві ЄС.
66. Принцип справедливості договору.
67. Арбітражне провадження з використанням європейського договірної права.
68. Застосовне право в арбітражному провадженні із застосуванням договірної права ЄС.
69. Докази і доказування в арбітражному провадженні.
70. Особливості визнання і виконання рішень за використання європейського договірної права.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за екзамен – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 40$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Разом	Екзамен	Сума
T1-T8	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання			
$\sum 40$	10	10	60	40	100

Для допуску до складання екзамену здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту

(ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;

- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, причому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (реферату)

Кількість отриманих балів	Критерії отримання відповідної кількості балів
0 балів	робота не зараховується; студентом не дотримано визначених вимог, тематика роботи не розкрита взагалі, при написанні не використано джерел; студент не орієнтується в тематиці роботи та не може відповісти на жодне з поставлених питань
1-4 балів	робота не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються; при виконанні роботи використано менш ніж 5 джерел, не використано міжнародні наукові джерела; в роботі відсутні посилання на використані джерела, тема роботи розкрита однобічно, відсутня логічність викладення матеріалу; не дотримано структури роботи; в роботі допущено суттєві граматичні та/або стилістичні помилки; студент не відповів на переважну більшість поставлених питань
5-7 балів	робота виконана на належному теоретико-практичному рівні; дотримано вимоги, які висуваються до написання роботи, робота належним чином структурована, але в недостатній мірі проаналізовані наукові джерела та відсутній творчий підхід до виконання поставлених завдань, допущено незначні порушення логічності та/або систематичності викладення матеріалу; допущено незначні неточності в оформленні роботи; студент відповів на усі поставлені питання
8-10 балів	робота виконана на високому науково-практичному рівні; в роботі продемонстровано високій рівень знань та творчого осмислення отриманих результатів дослідження; не допущено помилок при оформленні роботи;

Критерії оцінювання контрольної та екзаменаційної роботи

Контрольна та екзаменаційна роботи виконуються у письмовій формі та складаються із 10 та 40 тестових завдань відповідно. Кожне тестове завдання має чотири варіанти відповідей, тільки одна з яких є правильною; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	не задовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Monateri P. G. Comparative contract law. Elgar Publishing Limited, Edward, 2017.
2. Martijn W. Hesselink. EU contract law.
URL: https://www.researchgate.net/publication/241883653_EU_contract_law

Додаткова література

1. Міжнародне приватне право : підручник / Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яков'юк та ін. ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яков'юка. Харків : Право, 2021. 408 с.
2. Вишновецька С. В. Колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів за законодавством Європейського Союзу. С. В. Вишновецька, Х. В. Кметик. *Форум права*. 2014. № 4. С. 43-47.
3. Димінська О.Ю. Перспективи гармонізації договірного права ЄС. *Право.іа*. 2017. № 3. С. 132-137
4. Гайдунін О.О. Інститут інтерпретації (тлумачення) в європейському контрактному праві: теоретико-цивілістичні засади. Автореф. на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальностями: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень та 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. 39 с.
5. Завальна Ж. В., Устименко О. А., Савченко В. О., Воронов К. М. Законодавство ЄС та договірне регулювання фінансових послуг в Україні. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Серія Економічна. Серія Юридична. 2022. № 33. С. 230–235. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/683>.
6. Завальна Ж. В. Мета та результат в зустрічних договірних зобов'язаннях. *Академічні візії*. 2024. № 29. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1158/1059>.
7. Завальна, Ж. (2025). Особливості концептуальних основ договірного права ЄС. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право», (39), 202–209. URL: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-20>.

8. Завальна Ж. В. Розуміння категорії «договір (контракт)» в науковій юридичній доктрині Європейського Союзу. *Актуальні питання гармонізації законодавства України і ЄС: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених* (м. Харків, 11 червня 2026 р.) Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. С. 65-68. https://law.karazin.ua/resources/2026/Aktualni_pitanna_garmonizacii_zakonodavstva_Ukraini_i_E_S_zbirnik_19-06-2026.pdf.
9. Форманюк В.В. Значення досвіду уніфікації та гармонізації регулювання цивільно-правових договорів у Європейському Союзі для договірного права України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Юриспруденція. 2015. № 14. Том 2. С. 132-135.
10. Hugh Beale. The future of European contract law in the light of the European Commission's proposals for Directives on digital content and online sales. Universitat Oberta de Catalunya. Journal promoted by the Law and Political Science Department. P No. 23 (December, 2016) I ISSN 1699-8154. P. 3-19.
11. Council adopts legislation that makes it safer to contract financial services online or by phone. Council of the EU Press release 23 October 2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/23/council-adopts-legislation-that-makes-it-safer-to-contract-financial-services-online-or-by-phone/>
12. Miller Vaughne. The EU's Acquis Communautaire. SN/IA/5944. 26 April 2011. Section International Affairs and Defence Section. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/151238/SN05944.pdf>
13. Andenas m. Negra f. Della (2022). Between Contract Law and Financial Regulation: Towards the Europeanization of General Contract Law. URL: <https://www.jus.uio.no/ifp/personer/vit/msandena/andenas-della-negra-2017eblr499.pdf>
14. Contract. Arthur Taylor von Mehren. The Editors of Encyclopedia Britannica. May 28, 2023. URL: <https://www.britannica.com/money/topic/contract-law>
15. Eller Klaas Hendrik. Comparative Genealogies of "Contract and Society". Cambridge University Press: 19 October 2020. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/german-law-journal/article/comparative-genealogies-of-contract-and-society/DC7EF128485639E863A9E1C88E130664>
16. Gramcheva Lyubomira. The Regulatory Function of Contract Law: A Comparative Law and Economics Approach URL: https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/38329/Gramcheva_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y
17. Grigoleit H. C., Tomasic L. Acquis Principles. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/228185643_Acquis_Principles
18. Jansen Nils, Reinhard Zimmermann. General Introduction European Contract Laws: Foundations, Commentaries, Synthesis Get access Arrow. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198755463.003.0001>
19. Lando Ole. The ec draft convention on the law applicable to contractual and non-contractual obligations: Introduction and Contractual Obligations. URL: <https://www.jstor.org/stable/27875743>
20. Mehren Taylor von. Contract. The Editors of Encyclopedia Britannica. May 28, 2023. <https://www.britannica.com/money/topic/contract-law>
21. Nielsen Arnt P. (2020). Ole Lando and Choice of Law for Contracts. European Review of Private Law, 28(3), 523-528. URL: <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/European+Review+of+Private+Law/28.3/ERPL2020029>
22. Progress in EU Contract Law Martijn W. Hesselink. European Review of Contract Law. URL: <https://doi.org/10.1515/ercl-2022-2050>
23. The methods for unifying Europe. Chapter in: The ABC of EU law. December 2016 edition. URL: <https://op.europa.eu/webpub/com/abc-of-eu-law/en/#chap4>

Нормативні джерела

1. AGA – Annotated Model Grant Agreement. EU Funding Programmes 2021-2027. URL: https://creativeeurope.in.ua/storage/documents/19102021/aga_en.pdf
2. AGA – Annotated Model Grant Agreement. EU Funding Programmes 2021-2027. URL: https://creativeeurope.in.ua/storage/documents/19102021/aga_en.pdf
3. Contractual obligations in the EU - determining which national law applies. Regulation (EC) No 593/2008 of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I). Official website of the EU. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/contractual-obligations-in-the-eu-determining-which-national-law-applies.html>
4. EU rules. Information on EU rules on the law applicable to contractual and non-contractual obligations in civil and commercial matters. Official website of the EU URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/civil-justice/civil-and-commercial-law/contractual-and-non-contractual-obligations_en
5. General Conditions of the Contract. General Secretariat. General Conditions. October 2020. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/46065/general-conditions-october-2020-en.pdf>
6. Green Paper: European Contract Law for consumers and businesses. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/green-paper-european-contract-law-for-consumers-and-businesses.html>
7. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition URL: <https://sakig.pl/wp-content/uploads/2019/01/dfcr.pdf>
8. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition URL: <https://sakig.pl/wp-content/uploads/2019/01/dfcr.pdf>
9. Regulation (EC) No 593/2008 Of The European Parliament And Of The Council of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I). Official Journal of the European Union L 177/11. 4.7.2008. URL: https://www.acerislaw.com/wp-content/uploads/2020/12/Rome-I-Regulation-No.-593_2008.pdf
10. Service Contract - European Commission. Reporting on ESF interventions in the European Union № VC/2007/0555. URL: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=1104&langId=en>
11. Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts, OJ L 095, p. 0029-0034.
12. Council Directive (EC) 2008/52 of the European Parliament and of the Council on certain aspects of mediation in civil and commercial matters [2008] OJ L 136/3.
13. Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters [2001] OJ L 12/1.
14. Council Regulation (EC) No 1346/2000 on insolvency proceedings [2000] OJ L 160/1.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Законодавство Європейського Союзу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
2. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. URL: www.zakon.rada.gov.ua.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
4. Електронна бібліотека Oxford Academic. URL: <https://academic.oup.com/>

5. Електронна база наукових публікацій ResearchGate. URL:
<https://www.researchgate.net/>
6. Електронна база наукових публікацій Elsevier (Scopus):
<https://www.sciencedirect.com/>
7. Електронна база наукових публікацій Google Scholar. URL:
<https://scholar.google.com>